

Utkast til høringsuttalelse til «Utvikling av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap (SSB) ved UiT Norges arktiske universitet»

Denne høringsuttalelsen er utarbeidet ved innspill fra fakultetsledelsen ved NT-fak og Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS). Høringen består av tre deler: 1) Vurdering av NT-fak som verstfakultet for SSB-fagene ved UiT 2) Organisering av SSB-fagene ved IIS og som 3) Et vedlegg fra faggruppen i samfunnssikkerhet ved IIS som tar for seg mer fagspesifikke forhold.

1) NT-fak som vertskapsfakultet for SSB-fagene ved UiT

Ekspertutvalget har lagt en faglig og analytisk tilnærming til grunn for sine vurderinger og anbefalinger. Vi mener dette er en riktig tilnærming som kan danne grunnlaget for en god utvikling av dette fagområdet. Videre, har vi notert oss ekspertgruppens anbefaling om å forankre program og emneportefølje organisatorisk ved ett institutt, Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS). NT-fak støtter dette forslaget.

NT-fak er i dag vertsfakultet for Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (se [nettside](#)). Etter fusjonen med Høgskolen i Narvik i 2015 ble IIS fisjonert ved at de tre-årige ingeniørutdanningene, Automasjon, Gass- prosesseteknologi, Droneteknologi (nytt fra 2016) og Arktiske anlegg er organisatorisk lagt inn under IVT-fak. Alle disse studietilbudene er lokalisert til Tromsø med unntak av Arktiske anlegg som gis i Alta. NT-fak IIS har med dette fått en relativt større dominans av sikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap i sin portefølje, representert ved programmene samfunnssikkerhet og miljø (bachelor og master); sikkerhet og miljø (3-årig ingeniør); Nautikk (3-årig ingeniør), Technology and Safety in the High North (teknologi-master) og flygerutdanning (bachelor). Disse fagene har vært en del av NT-fak siden fusjonen med Høgskolen i Tromsø i 2009. I løpet av denne perioden har det skjedd en systematisk oppbygging av forskning og forskningsbasert utdanning, slik at IIS i dag leverer på tellekanter i forskning, tilsvarende de opprinnelige disiplinifagsorienterte instituttene ved NT-fak.

Det er mange gode grunner til å bygge videre på de erfaringer som er gjort ved NT-fak når det gjelder faglig integrering og utvikling av fagmiljø ved tidligere Høgskolen i Tromsø. NT-fak bør fortsette å være vertsfakultet for IIS og sikre videre utvikling av sikkerhet og beredskap som fag er nedfelt i fakultetets strategiplan som igjen er tett koplet opp til UiTs strategi *Drivkraft i nord*. Vi redegjør for dette som følger:

I tillegg til IIS huser NT-fak instituttene [IFL](#), [IFT](#), [IG](#), [IMS](#) og [IK](#) (klikk på akronymet for full beskrivelse). Dette er alle disiplinorienterte institutt med stort fokus på forskningsbasert utdanning og forskning. Vi ser for oss at en videre utvikling av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap (SSB) ved UiT vil ha mye å hente ved et nærmere samarbeid med disse instituttene og vice-versa. I et fakultetsmessig fellesskap vil SSB-fagene kunne utvikles i en teknologisk – naturvitenskapelig retning. Stikkord (ikke uttømmende) for samarbeid kan være: sannsynlighetsberegninger for ulykker/hendelser; geo-farer (ras, jordskjelv, tsunami, mm); overvåkning/fjernmåling; datasikkerhet, klima/miljø, bærekraftig og sikker energiforsyning. Fakultetet har forskningsmiljøer i internasjonal front innen flere av disse fagområdene, for eks. SFF-CAGE, SFI- CIRFA. Og UiT satser nå sterkt på forskning og utdanning innen fornybar energi. NT-fak er også opptatt av at det tverrfaglige aspektet. Det er viktig at både

samfunnsfaglig orientering og «human-factor» dimensjonen ivaretas og videreutvikles. Her ser vi mulige koplinger til andre fagmiljø ved UiT bl.a. IVT-fak, Helse-fak, HSL-fak. NT-fak vil anbefale at disse inngår i et forpliktende tverrfakultært samarbeid.

2) Organisering av SSB-fagene ved IIS

Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS) har en studieportefølje som både har bredde og dybde, gjennom hhv flere profesjonsutdanninger og utdanningsløp som går fra bachelor til PhD. Instituttet bygger på tverrfaglig kompetanse, og har de senere år hatt en fin utvikling med større aktivitetsnivå innen både utdanning og forskning. Fusjonen med HiN og HiH har vært utfordrende for instituttet, da den tverrfaglige sammensetningen også medfører at «deler av instituttet» har forholdsvis stort overlapp med fagmiljø ved andre institutt/fakultet både på campus Harstad, Narvik og Tromsø. Nåværende organisering av IIS plasserer sikkerhet som ett sentralt begrep for alle studieprogrammer og forskningsgrupper, og vi har startet en prosess for å danne en klarere faglig profil i etterkant av fusjonen. Den eksterne evalueringen av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap ved UiT er således en viktig brikke i definisjonen av instituttet fremtid.

Vi setter stor pris analysen av instituttets studieportefølje med hensyn på aksene disiplin- og profesjonsfag, samt aksene FoU og praksisnær, som er ett nyttig konsept for å danne seg ett grovt bilde av studieprogrammene. Utvalgets fremstilling av praksisnære profesjonsfag ved instituttet med en kompletterende master/PhD utdanning i en to-spors løsning, gir en stor grad av gjenkjennelse i hvordan instituttet har arbeidet målrettet for å komme i mål med solide forskningsbaserte utdanninger de siste årene. Samtidig peker SWOT-analysen i rapporten på flere muligheter og utfordringer som vi kjenner oss igjen i. De praktiske sertifikatgivende utdanningene innen nautikk og luftfart gir en unik og spennende mulighet for relevant utdanning og forskning innen samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap, og tverrfaglig aktivitet kan og bør styrkes også internt på instituttet. Ett sterkt og robust fagmiljø innen SSB er også ett godt utgangspunkt for tverrfakultære og –faglige samarbeid, og flere studieprogram og forskningsprosjekter kan styrkes gjennom økt fokus på sikkerhet ved UiT.

Instituttledelsen er støtter rapportens anbefaling om at bachelor i internasjonal beredskap (BIB) bør organiseres som en del av IIS. Fagmiljøet ved IIS er systematisk styrket siden fusjonen med Høgskolen i Tromsø i 2009 og har nå en robust faggruppe (xx professorer og yy 1. aman, zz rekrutteringsstillinger) med omfattende forskningsproduksjon (publikasjoner, dr. grads utdanning og eksterne forskningsprosjekter fra EU, NFR og andre) . En slik organisering gir grunnlag for videre faglig utvikling både ved campus Harstad og campus Tromsø. Vi erkjenner at en organisering med enheter som dekker flere campus kan bli utfordrende, men er samtidig positive til å få dette til på best mulig måte. Ved campus Tromsø utvikles det for tiden enkelte emner innen samfunnssikkerhet med stor grad av nettstøtte, som er ett av punktene som ekspertutvalget peker på som sentralt i sin anbefalte løsning. IIS vil legge til rette for flere slike emner, levert både fra fagmiljøet på nåværende IIS og det nye fagmiljøet knyttet til BIB. Vi mener at en samling av fagmiljøet innen samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap i en organisatorisk enhet vil være en styrke for UiT, og IIS vil med en slik organisering arbeide målrettet for å styrke faglig kompetanse omkring BIB.

3) Vedlegg:

Fagspesifikke vurderinger fra faggruppen i samfunnsikkerhet ved IIS NT-fak

Referring to the expert committee report “*Utvikling av samfunnssikkerhet, sikkerhet og beredskap ved UiT Norges arktiske universitet*” from 28 June 2016, the team “Societal Security, Safety and Environment Team” (“*Samfunnssikkerhet og miljø*”) has discussed the evaluation from the point of its possible implications to the study programmes and respective research. We therefore provide below concise comments to that effect, following the evaluation report’s structure.

What is societal security?

In its section 2, the evaluation includes a discussion about the very concept of societal security (samfunnssikkerhet), including both ‘safety’ and ‘security’ elements. It starts by locating the beginning of the field in the works of a few classical scholars from the 1980s, then refers to some central official Norwegian political/regulative documents, and finally puts forward some possible theoretical areas where the UiT/IIS could direct its efforts.

This kind of discussion is naturally welcome and many of the “theoretical” points are such that one can only agree with them. Yet, it is perhaps best to welcome this part of the document as mere one voice in the broad and lively self-reflective debate that is currently drawing the boundaries in this discipline in the making.

At the UiT/IIS, the team that deals with the field in question, has put forward the following definition and respective focus areas, following and reflecting the existing research interests of the staff as well as projects that the team is involved in:

“Societal Security, Safety, and Environment

The Research Group (RG) contributes to intra-department information sharing and scholarly debates in its field, creating synergies and constellations for research and publication among faculty members at the Department of Engineering and Safety (IIS). The aim is to maintain disciplinary plurality but at the same time benefit from multi- and interdisciplinary insights. The RG also functions as a forum to discuss and evaluate project generation and funding opportunities. In terms of its members’ research and output, the RG aims at becoming a recognized consort of excellence in its field both nationally and internationally.

Societal security and societal safety, both *samfunnssikkerhet* in Norwegian, are closely overlapping concepts. Societal security is defined by the International Organization for Standardization (ISO) as:

‘protection of society from and response to incidents, emergencies, and disasters caused by intentional and unintentional human acts, natural hazards, and technical failures. An all-hazards perspective is used covering adaptive, proactive and reactive strategies in all phases before, during and after a disruptive incident. The area of societal security is multi-disciplinary and involves actors from both the public and private sectors, including not-for-profit organizations.’ Under societal security and safety, the RG focus on the following sub-themes:

- Crisis management, including the whole range of the crisis cycle, i.e. prevention, preparedness, warning, response, recovery and other related dimensions.
- Critical infrastructure, i.e. an asset, system or part thereof, which is essential for the maintenance of vital societal functions, health, safety, security, economic or social well-being of people, and the disruption or destruction of which would have a significant impact as a result of the failure to maintain those functions.
- Safety management, i.e. a systematic approach to managing safety, including, but not limiting to, the necessary organizational structures, accountabilities, policies and procedures.

The RG also deals with environmental issues, especially environmental management, focusing, in a broad sense on the management of ecosystems and natural resources, and the environmental risks and potential harmful consequences of human activities on the environment.”

Some of the team members additionally work in such fields as psychology (human errors) or technology (critical infrastructure resilience engineering). There is internally within IIS also cooperation over study/research programmes. This has evolved “naturally”, not by design, starting from different profiles of the researcher and project needs. The current research focus is largely in accordance with the issues raised by the evaluation report.

We conclude that it is difficult to see any specific theoretical or practical lessons that one should draw from the evaluation report in terms of changing the current theoretical focus and respected practices.

What issues should one do research on?

In its section 3, the evaluation report reviews documents from DSB, FFI, and the Police, in addition to discussions with certain representatives of these authorities. Several general themes are raised which according to the report deserve more attention. These include; climate change related events and environmental catastrophes; the ‘total defence’ and civil-military cooperation concepts taking into account the worsening security policy environment; digital vulnerability, cyber security and hybrid war; cross-sectoral preparedness; as well as fire and rescue activities.

These are indeed important issues, and most of them are in one form or other reflected in the UiT/IIS societal security research and/or educational programs. With the new UiT Arctic University of Norway, it is likely that Fire Safety (through the BiB) will be more extensively covered. Moreover, civil-military cooperation is a main research topic at ISS/HSL.

We conclude that from the report’s general discussion on these issues it is difficult to derive more specific lessons, but rather that IIS should continue in the same general direction.

UiT/IIS in the national and international research and education context

In its section 4, the evaluation report reviews the educational and research resources in the field of societal safety/security nationally and internationally. While the national review, with a comparative table, provides a rather good picture, the international review briefly lists the main Swedish and Danish universities and programmes, and gives some sporadic information about the UK and US resources. The most important context, namely the EU, is largely omitted in the report.

We conclude that while this section provides a useful context, it is difficult to draw any distinct lessons as to where the UiT/IIS is or should be located, as there is no analysis about the UiT/IIS in comparative perspective. These issues are, however, to some extent discussed in the subsequent sections.

UiT/IIS educational programs

In its section 5, analyzing more carefully the UiT/IIS societal security and other study programmes, the evaluation report has developed a methodology, based on 4-matrix measuring the study programmes and individual courses according to their scientific vs. practical content. The results are presented as study programme portfolios in comparative perspective.

As noted also by the group itself, the placing of the courses in the matrix does not necessarily reflect the self-understanding of the course teacher. Nevertheless, the methodology and analysis is interesting.

We conclude that the methodology may provide a useful starting point for discussing the academic content and orientation of the study programs, aiming for synergy, cross-sectoral cooperation and clarity, as well as a balanced theoretical and practical combination.

Conclusions of the expert committee

In its section 6, the expert committee presents its final analysis and conclusions, including a SWOT analysis as well as some recommendations.

The main conclusions include that there should be more cross-field cooperation and a respective study structure, concentrated around the “core” which would be the current “*Sammfunnsikkerhet og miljø*”.

It is easy to agree that the goal should be a more integrated IIS, while the issue of how exactly to structure this end result could be open to many alternatives. Integrating the study programmes will in any case be a main task in developing the studies, in particular if the University follows up on the recommendation to organize the BiB study program and its faculty members as part of IIS.

The expert committee proposes two models to make the study programmes more coherent. The first one advises for more concentration and profiling. The latter – and preferred solution, according to the evaluation report – is based on the matrix that was used in section 5. The idea is to concentrate on master and PhD -levels more on the discipline and theory, whereas Bachelor-level would remain more practice-oriented. In so doing, it should however be ensured that there is a smooth bridge from the more practical Bachelor –level to more theoretical Master-level.

We conclude that the proposed approach on Bachelor-Master studies is very much in line with how the faculty staff of the current IIS, especially the current team focusing on societal security, safety and environment, views the structure and orientation of its study programmes at present. This approach can of course be developed and enhanced further with closer connections to the BiB, aviation and nautical bachelor programs within IIS.

All in all, the team thanks the expert committee for its valuable and insightful contribution.

